

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobkyň: **a) J. Ma.**, **b) Ing. R. Mi.**, obě zastoupeny JUDr. Radoslavem Přikrylem, advokátem ve Studené, Družstevní 498, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem náměstí Svobody 4, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2008, čj. 19709/08-1700-702696, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 10. 2010, čj. 29 Ca 17/2009 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**
II. Žalobkyně **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Na základě Smlouvy o poskytování příspěvku k hypotečnímu úvěru osobám mladším 36 let dle nařízení vlády č. 249/2002 Sb., o podmínkách poskytování příspěvků k hypotečnímu úvěru osobám mladším 36 let, byly Ing. Z. M., původnímu žalobci a právnímu předchůdci žalobkyň, vypláceny příspěvky ke splátkám hypotečního úvěru. Podmínkou bylo, že hypoteční úvěr bude použit na koupi rodinného domu s jednou bytovou jednotkou v Klášterci nad Ohří a po dobu čerpání příspěvku bude dům sloužit k trvalému bydlení příjemce. Na základě provedené kontroly rozpočtové kázně správce daně dospěl k závěru, že koupený objekt nesloužil žalobci k trvalému bydlení, neboť od roku 1998 byl žalobce přihlášen k trvalému pobytu ve Zlíně. Správce daně poté vydal dne 2. 5. 2008 platební výměr č. 28/2008, čj. 137077/08/303980/4090, jímž původnímu žalobci

uložil povinnost odvést do státního rozpočtu odvod ve výši poskytnutého příspěvku v roce 2003, tj. 13 370 Kč.

[2] Finanční úřad ve Zlíně (správce daně) platebním výměrem č. 47/2008 ze dne 5. 5. 2008, čj. 139069/08/303980/4090, sdělil původnímu žalobci na základě § 44 odst. 2 a 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), předpis penále za porušení rozpočtové kázně za období od 23. 10. 2003 do 5. 5. 2008 ve výši 12 033 Kč.

[3] Žalovaný zamítl odvolání původního žalobce proti platebnímu výměru na penále rozhodnutím ze dne 20. 11. 2008, čj. 19709/08-1700-702696.

II.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podal původní žalobce žalobu u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Namítl v ní, že platební výměr č. 28/2008 je nezákonný, a ze stejných důvodů je proto třeba zrušit i rozhodnutí o vyměření penále, které se odvíjí od tohoto platebního výměru.

[5] Po úmrtí původního žalobce krajský soud usnesením ze dne 19. 9. 2010, čj. 29 Ca 17/2009 - 42, rozhodl o procesním nástupnictví žalobkyň.

[6] Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 26. 10. 2010, čj. 29 Ca 17/2009 - 47. Podle soudu je třeba vycházet z toho, že se právní předchůdce žalobkyň zavázal po dobu čerpání příspěvků k hypotečnímu úvěru dodržovat podmínky stanovené nařízením vlády č. 249/2002 Sb., podle kterého musí nemovitost sloužit k trvalému bydlení příjemce příspěvku. Žalovaný zdůvodnil, na základě jakých podkladů dospěl k závěru, že původní žalobce uspokojoval potřebu trvalého bydlení na adrese ve Zlíně (trvalý pobyt žalobce ve Zlíně, podávání daňového přiznání ve Zlíně, uvedení adresy ve Zlíně i na výpisu z katastru nemovitostí týkající se nemovitosti v Klášterci nad Ohří, pravidelné placení nájemného a služeb spojených s užíváním bytu ve Zlíně, označení bytu i domovní schránky jménem původního žalobce i uvedení jeho jména na rozpisu pravidelného úklidu v domě). Správní orgány tedy dostatečně zjistily skutkový stav, nezaměnily pojem „trvalý pobyt“ a „trvalé bydlení“ a na základě provedených důkazů správně dovodily, že místem trvalého bydlení příjemce byla adresa ve Zlíně. Požadavek na výslech sousedů a partnerky právního předchůdce žalobkyň krajský soud označil za nadbytečný, neboť výslech svědků by nic nezměnil na neoprávněnosti čerpání státního příspěvku na pořízenou nemovitost v Klášterci nad Ohří.

[7] Krajský soud dále uvedl, že záměrem poskytování předmětného příspěvku je podpora bydlení pro osoby mladší 36 let. Je zde deklarována snaha státu usnadnit osobám této věkové kategorie cestu k získání vlastního bydlení, tedy vyřešení trvalého bydlení, nikoliv jakékoliv rozšiřování nemovitého majetku těchto osob. Právní posouzení věci provedené správními orgány je správné a jejich závěry o porušení rozpočtové kázně s důsledky penalizace jsou v souladu se zákonem. Krajský soud uzavřel, že původní žalobce soudu neposkytl argumentaci týkající se konkrétní nesprávnosti výkladu a aplikace právních předpisů správními orgány či nesprávnosti výpočtu sděleného penále.

III.

[8] Rozsudek krajského soudu napadly právní nástupkyně původního žalobce (stěžovatelky) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Namítly, že všechny v řízení prokázané skutečnosti osvědčují pouze to, že místo trvalého pobytu právního předchůdce stěžovatelek bylo ve Zlíně. Neosvědčují však, jaké místo mu sloužilo v rozhodné době k trvalému bydlení ve smyslu § 7 odst. 1 nařízení vlády č. 249/2002 Sb. Podle § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), má občan právo si zvolit místo trvalého pobytu bez ohledu na místo jeho faktického trvalého bydlení. Právní předchůdce stěžovatelek v rámci řízení uvedl, že nechtěl místo trvalého pobytu měnit z důvodu značných administrativních úkonů, které s tímto úkonem souvisejí. Od místa trvalého pobytu se dovozuje i místní příslušnost finančního úřadu. Ani výpis z katastru nemovitostí nevypovídá o místě skutečného trvalého bydlení osoby. V bytě ve Zlíně bydlela partnerka právního předchůdce stěžovatelek, přičemž placení nájemného je základní povinností nájemce.

[9] Právní předchůdce stěžovatelek v řízení konzistentně tvrdil, že mu po dobu čerpání příspěvku k trvalému bydlení sloužil dům v Klášterci nad Ohří. Od roku 2000 pracoval v tomto regionu a jeho pracovní vytížení mu neumožňovalo užívat k trvalému bydlení byt ve Zlíně. Vzdálenost Klášterce nad Ohří od Zlína a povaha zaměstnání právního předchůdce stěžovatelek měla správce daně vést ke snaze zjistit skutečnosti rozhodné pro správné stanovení daňové povinnosti. Pokud správce daně odmítl provést důkazy k prokázání tvrzení daňového subjektu, porušil tím jeho práva. Jedná se o vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí. Stěžovatelky uzavřely, že skutkový stav nebyl v důsledku pochybení správního orgánu zjištěn úplně.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se právní předchůdce stěžovatelek zavázal dodržovat nařízení vlády č. 249/2002 Sb. Při kontrole však bylo zjištěno, že v rozporu se stanovenými podmínkami stále bydlel v bytě ve Zlíně. Účelem poskytování příspěvku je podpora bydlení pro mladé lidi, nikoliv rozšiřování jejich nemovitého majetku. Ve věci byly řádně zjištěny skutečnosti rozhodné pro správné stanovení daňové povinnosti. Bylo prokázáno neoprávněné čerpání státního příspěvku a v souladu s § 44 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech bylo sděleno i penále za porušení rozpočtové kázně. Žalovaný rovněž připomněl, že krajský soud rozsudkem ze dne 14. 9. 2010, čj. 29 Ca 11/2009 - 54, zamítl také žalobu proti platebnímu výměru č. 28/2008 na odvod za porušení rozpočtové kázně.

V.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Předmětem sporu mezi účastníky řízení byla otázka, zda nemovitost v Klášterci nad Ohří sloužila k trvalému bydlení právního předchůdce stěžovatelek a zda mu tedy vznikl či

nevznikl nárok na poskytnutí příspěvku ze státního rozpočtu ke splátkám hypotečního úvěru podle nařízení vlády č. 249/2002 Sb. Námitka nesprávného zjištění skutkového stavu stran trvalého bydlení původního žalobce pak v podstatě představuje jedinou kasační námitku. Nejvyšší správní soud ovšem zdůrazňuje, že v posuzované věci byl předmětem soudního přezkumu platební výměr č. 47/2008, čj. 139069/08/303980/4090, na penále za porušení rozpočtové kázně, nikoliv samotný platební výměr č. 28/2008 ze dne 2. 5. 2008, čj. 137077/08/303980/4090, kterým bylo původnímu žalobci uložena povinnost k odvodu za porušení rozpočtové kázně.

[14] Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) řadí odvody za porušení rozpočtové kázně pod legislativní zkratku „daň“. Podle § 58 daňového řádu se příslušenstvím daně rozumí mimo jiné penále. Předepsání penále je vázáno na porušení rozpočtové kázně a obecně sleduje osud odvodu (§ 58 daňového řádu a § 44 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech).

[15] Ačkoliv uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně a předepsání penále jsou dva spolu související úkony vázané na porušení rozpočtové kázně, děje se tak dvěma samostatnými rozhodnutími správce daně. Proti těmto dvěma rozhodnutím lze brojit samostatnými odvoláními a žalobami, resp. kasačními stížnostmi. Daná samostatnost má za následek, že daňový subjekt nemůže do řízení o přezkumu rozhodnutí o sdělení penále za porušení rozpočtové kázně přenášet námitky vztahující se k posouzení, zda vůbec a v jakém rozsahu v jeho případě došlo k porušení rozpočtové kázně. Tuto otázku lze závazně posoudit v rámci samotného přezkumu platebního výměru, jímž byl vyměřen odvod za porušení rozpočtové kázně. Opačný postup by mohl vést k odlišným závěrům v každém z těchto řízení. Rozsah přezkumu platebního výměru na penále odvolacím orgánem i soudem je tedy oproti přezkumu platebního výměru na odvod za porušení rozpočtové kázně limitován a je zaměřen zejména na posouzení, zda penále mělo být vůbec předepsáno, zda bylo vyměřeno ve správné výši a za relevantní dobu.

[16] Shora uvedené je v souladu i se stávající judikaturou Nejvyššího správního soudu. Tento soud v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, čj. 1 Afs 47/2009 - 45, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, v rámci přezkumu platebního výměru, jímž byl sdělen předpis penále, nepřihlédl k těm námitkám, které se týkaly zákonnosti rozhodnutí o uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně. Tyto námitky totiž musí být uplatněny v řízení, jehož předmětem je přezkum rozhodnutí o uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně. Obdobně lze poukázat i na rozsudek ze dne 11. 5. 2005, čj. 1 Afs 137/2004 - 62, jehož závěry lze vztáhnout i pro oblast daní. Nejvyšší správní soud v něm uvedl, že pokud žalovaný správní orgán přezkoumává rozhodnutí, kterým bylo sděleno penále, zjišťuje toliko, zda existuje rozhodnutí, kterým byla povinnost hradit celní dluh subjektu řádně sdělena, zda skutečně nebyla platební povinnost splněna ve lhůtě stanovené v tomto rozhodnutí a zda je penále počítáno v souladu s § 63 odst. 2 daňového řádu. Tímto rozsahem přezkumu je pak při zachování zásady dispoziční vázán rovněž soud.

[17] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační námitky uplatněné stěžovatelkami nesměřují k nesprávnosti, nezákonnosti či nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správce daně, kterým bylo původnímu žalobci předepsáno penále, ale naopak míří proti samotné otázce porušení rozpočtové kázně původním žalobcem. Závazné posouzení otázky, kde se

nacházelo místo trvalého bydlení původního žalobce či zda místo trvalého bydlení ve smyslu § 7 odst. 1 nařízení vlády č. 249/2002 Sb. lze ztotožnit s místem trvalého pobytu podle § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel, ovšem nemá, jak bylo vysvětleno, místo v přezkumu zákonnosti rozhodnutí o předepsání penále.

[18] Námitky tohoto obsahu bylo možno uplatnit v opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci hlavní, tedy při přezkumu zákonnosti platebního výměru na odvod za porušení rozpočtové kázně. Tak ostatně původní žalobce učinil. Krajský soud rozsudkem ze dne 14. 9. 2010, čj. 29 Ca 11/2009 - 54, zamítl žalobu proti platebnímu výměru, jímž byl původnímu žalobci uložen odvod za porušení rozpočtové kázně. Nejvyšší správní soud z tohoto rozsudku ověřil, že se krajský soud otázkou místa trvalého bydlení původního žalobce zabýval. Právní nástupkyně původního žalobce proti rozsudku ve věci vedené pod sp. zn. 29 Ca 11/2009 nepodaly kasační stížnost. Jelikož krajský soud dospěl v uvedeném rozsudku k závěru, že správce daně vydal platební výměr o uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně oprávněně, nebylo zde důvodu, aby v nyní posuzované věci zrušil rozhodnutí ve věci předpisu penále. Jak se ostatně vyjádřil Nejvyšší správní soud též v rozsudku ze dne 29. 5. 2008, čj. 8 Afs 161/2006 - 93, nebylo-li pravomocné rozhodnutí ukládající daňovému subjektu zaplatit daň předepsaným způsobem zrušeno, nelze v žalobě proti rozhodnutí o předepsání penále k této dlužné dani úspěšně namítat, že je nezákonné proto, že daňová povinnost byla stanovena neoprávněně.

[19] Jak již bylo uvedeno, žaloba ani kasační stížnost neobsahovaly námitky, které by směřovaly pouze proti platebnímu výměru na penále, např. v tom smyslu, že penále bylo předepsáno v nesprávné výši nebo bylo vyměřeno za nesprávnou dobu porušování rozpočtové kázně. Nad rámec uplatněných kasačních námitek Nejvyšší správní soud proto pouze stručně konstatuje, že z platebního výměru na penále je zřejmé, z jaké částky a na základě jakého konkrétního rozhodnutí správce daně při stanovení penále vycházel, neboť odkázal na platební výměr č. 28/2008 ze dne 2. 5. 2008, čj. 137077/08/303980/4090, kterým byl původními žalobci vyměřen odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši 13 370 Kč. Stejně tak z něj plyne, jakým způsobem dospěl správce daně k výši penále, za jaké období a na základě jakých právních předpisů došlo k jeho předepsání.

[20] S ohledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a ani sám neshledal jiné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[21] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení § 120 s. ř. s. Stěžovatelky nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť neměly ve věci úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, podle obsahu spisu žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku. Pro úplnost pouze upozorňuje, že ve věci došlo k přeplatku na soudním poplatku z kasační stížnosti. Předmětem řízení je jedno správní rozhodnutí, žalobkyně do řízení vstoupily jako právní nástupkyně původního žalobce a rovněž § 2 odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích neodůvodňuje, aby v této věci činil soudní poplatek z kasační stížnosti celkem 6000 Kč. Krajský soud proto následně rozhodne o vrácení přeplatku na soudním poplatku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 1. srpna 2011

JUDr. Jan Passer
předseda senátu